

СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

КРАТКО РЪКОВОДСТВО

ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЕМОКРАЦИЯТА

1999

Публикувано със съдействието на Делегацията на Европейската комисия в България.

CSD АНАЛИЗИ/REPORTS:

1. България и структурните фондове на Европейския съюз. С., 1999.
ISBN 954-477-050-X
2. **Структурните фондове на Европейския съюз: кратко ръководство. С., 1999.**
ISBN 954-477-036-4
3. Социални проблеми на присъединяването на България към Европейския съюз. С., 1999.
ISBN 954-477-052-6
4. Подготовка за преговори за членство на България в Европейския съюз. С., 1999.
ISBN 954-477-056-9
5. Капиталовите пазари в процеса на присъединяване на България към Европейския съюз. С., 1999.
ISBN 954-477-058-5

ISBN 954-477-036-4

© **Център за изследване на демокрацията**
Всички права запазени.

ул. „Лазар Станев“ 1, 1113 София
тел. (+ 359 2) 971 3000, факс (+ 359 2) 971 2233
www.csd.bg, csd@online.bg

© **Стефан Касъров, художник на корицата**

СЪДЪРЖАНИЕ

СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	5
ЦЕЛИ НА ФИНАНСИРАНЕТО ПО ФОНДОВЕТЕ	6
ТЕРМИНИ ЗА УЧАСТИЕ В СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ	7
РЕГИОНИ, ОБХВАНАТИ ОТ ФИНАНСИРАНЕТО ПО СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ	7
КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ	11
РАЗМЕР НА ФИНАНСИРАНЕТО ПО СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ	11
ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ	12
ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД	13
ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ И НАСОЧВАНЕ РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	14
ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ФОНД „СБЛИЖАВАНЕ“	15
МОДЕЛ НА ПРОЕКТИ, РЕАЛИЗИРАНИ С ФИНАНСОВОТО СЪДЕЙСТВИЕ НА СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ.....	17
В ОБЛАСТТА НА Ж.П. ТРАНСПОРТА.....	17
В ОБЛАСТТА НА АВТОМОБИЛНИЯ ТРАНСПОРТ	18
В ОБЛАСТТА НА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИТЕ	19
В ОБЛАСТТА НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	20
В ОБЛАСТТА НА ОБУЧЕНИЕТО И КВАЛИФИКАЦИЯТА.....	22
В ОБЛАСТТА НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА И ТЕХНОЛОГИИТЕ	23

СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Структурните фондове са финансови инструменти за провеждане политиката на Европейския съюз за икономическо и социално сближаване между отделните региони. Провеждането на политика, насочена към намаляване разликата в нивото на развитие на различните региони и изостаналостта на най-слабо развитите региони, включително земеделските, чрез преразпределяне на финансови ресурси има съществен принос за икономическата стабилност в ЕС и за повишаване нивото на заетостта.

СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ СА:

Европейският фонд за регионално развитие (European Regional Development Fund – ERDF) е създаден с цел осигуряване на финансова подкрепа за регионите, чието развитие изостава спрямо общото икономическо развитие в ЕС, като конкретната подкрепа се изразява в участие във финансирането на:

- производствени инвестиции;
- създаване или модернизиране на инфраструктури, които допринасят за приспособяването на съответните региони;
- мерки, насочени към експлоатиране на потенциала на вътрешно регионалното развитие;
- инвестиции в областта на образованието и здравеопазването в съответните региони;
- финансиране на проучвания или пилотни схеми относно регионалното развитие на ниво ЕС, особено, когато се отнасят до гранични райони на страните-членки.

Европейският социален фонд (European Social Fund – ESF) има основна цел да осигури финансова подкрепа за борбата с безработицата, като финансирането по фонда конкретно допринася за:

- улесняване достъпа до пазара на труда;
- осигуряване на равни възможности на пазара на труда;
- развитие на уменията, способностите и професионалната квалификация;
- насърчаване създаването на работни места;
- финансиране на проучвания и пилотни схеми отнасящи се до аспекти, които са общи за няколко страни-членки.

Европейският фонд за гарантиране и насочване развитието на селското стопанство (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund – Guidance Section EAGGF) – е създаден в съответствие с принципите на член 39 на Договора за Европейската икономическа общност, като финансовото съдействие по фонда е насочено конкретно за изпълнението на следните задачи:

- укрепване и реорганизиране на селскостопанските, а така също и на горските структури, включително тези за пазарна реализация и преработка на селскостопанските и горските продукти;
- подпомагане за облекчаване на природните затруднения в селското стопанство;
- осигуряване на приспособяването на селскостопанското производство и насърчаване развитието на допълнителни дейности за фермерите;
- подпомагане осигуряването на добър жизнен стандарт;
- подобряване развитието на социална мрежа в земеделските области, защитата на околната среда и опазването на природата (в това число чрез осигуряване на консервация на природните селскостопански ресурси);
- предоставяне на техническа помощ и информация, както и на подкрепа за проучвания и пилотни проекти за насърчаване на земеделското развитие на ниво Общност.

Финансов инструмент за насочване развитието на рибното стопанство (Financial instrument for fisheries guidance – (FIFG) – финансовото съдействие по фонда е насочено към изпълнението на следните задачи:

- поддържане на баланс между ресурсите и тяхната експлоатация;

- укрепване на конкурентоспособността на структурите и развитие на икономически жизнени предприятия в този сектор;
- подобряване снабдяването на пазара и създаването на добавена стойност в областта на рибите и рибните продукти;
- осигуряване на техническа помощ, проучвания и пилотни схеми за адаптиране на структурите.

Фондът „Сближаване“ (Cohesion Fund) е създаден за осигуряване финансирането на дейности, в допълнение на финансираните чрез структурните фондове, с оглед постигането на икономическо и социално изравняване. Чрез фонда се осигурява финансова подкрепа за проекти в областта на опазване на околната среда и на транс-европейските мрежи в областта на транспортната инфраструктура.

Финансиране по фонда може да бъде предоставено при наличието на две предварителни условия:

- брутният национален продукт на човек от населението (GNP per capita) да бъде по-малко от 90% от средния за ЕС;
- да бъде представена програма, водеща към изпълнението на изискванията за икономическа конвергенция, предвид участието в икономическия и валутен съюз.

ЦЕЛИ НА ФИНАНСИРАНЕТО ПО ФОНДОВЕТЕ

За всеки финансов период Съвета на министрите на ЕС определя приоритетните цели на регионалната структурна политика на ЕС, за чието постигане ще бъде ориентирано финансовото съдействие от Структурните фондове, ЕИБ и другите финансови инструменти на Общността.

За периода до 31 декември 1999 г. финансовите инструменти на ЕС следва да допринасят за постигането на следните *приоритетни цели*:

- насърчаване на развитието и структурното приспособяване на регионите, чието развитие е изоставащо (Цел 1);
- приспособяване на регионите, граничните райони и части от райони (включително области на заетост и градски общини), сериозно засегнати от промишлен упадък (Цел 2);
- борба с дългосрочната безработица и улесняване интегрирането на младите хора и хората, заплашени от изключване от пазара на труда (Цел 3);
- улесняване адаптирането на работниците от двата пола към промените в промишленото производство и в производствените системи (Цел 4);
- Насърчаване на земеделското развитие чрез:
- ускорено приспособяване на селскостопанските структури в рамките на реформата на общата селскостопанска политика (Цел 5 (a)) ;
- улеснение за развитието на структурното приспособяване на земеделските области (Цел 5 (b)).

За следващия финансов период (2000 – 2006 година) Европейската комисия в документите, представени на Европейския парламент в контекста на „План 2000“, предлага насочване на съдействието за изпълнение на следните приоритетни цели:

- Цел 1 – развитие на изоставащите региони, които срещат най-сериозни трудности по отношение на доходите, заетостта, производствените системи и инфраструктурите;
- Цел 2 – постигане на икономическо и социално преструктуриране на регионите, страдащи от структурни проблеми (региони подложени на икономически промени в областта на промишлеността и услугите, западащи земеделски региони, засегнати от кризата региони, зависими от риболовната промишленост); тези проблеми на икономическото преструктуриране най-често се изразяват във висок дял на безработицата или в обезлюдяване;
- Цел 3 – разработване на стратегия за развитие на човешките ресурси, чрез модернизиране пазара на труда по начин, съответстващ на многогодишните планове за заетост и на новата глава, отнасяща се до заетостта, включена в новия Договор от Амстердам;

ТЕРМИНИ ЗА УЧАСТИЕ В СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

За получаване на финансиране по структурните фондове на ЕС е необходима размяната на значителна по обем информация. За нуждите на документацията се използват следните понятия:

- „програмиране“ означава процес на организация, вземане на решение и финансиране, извършен в поредицата от етапи, за прилагане на многогодишна основа на съвместните действия на Общността и страните членки за постигане на целите, които ще се финансират по структурните фондове;
- „план за развитие“ означава анализ на ситуацията, подготвен от страна-членка в светлината на целите, които ще бъдат постигнати и приоритетните нужди за постигане на тези цели, заедно със стратегия, планираните приоритетни действия и техните специфични цели, както и свързаните с това финансови ресурси;
- „Рамкова програма за подкрепа“ означава документът, одобрен от комисията, след оценка на плана за развитие, представен от страната – членка и съдържащ стратегията и приоритетите за действие, техните специфични цели, и приноса на фоновете и на другите финансови ресурси. Този документ следва да бъде разделен по приоритети и да се прилага чрез една или няколко оперативни програми;
- „съдействие“ означава формите на съдействие, предоставено по фондовете чрез :
 - оперативни програми или единен програмен документ;
 - програми за инициативите на Общността;
 - подкрепа за техническа помощ или иновационни мерки;
- „оперативна програма“ означава документът, одобрен от Комисията за прилагане на Рамковата програма за съдействие и обхващащ приоритетите на многогодишните мерки, които могат да бъдат приложени чрез финансово съдействие по фондовете;
- „единен програмен документ“ означава документ, одобрен от Комисията и съдържащ информация, идентична с тази в Рамковата програма за съдействие и в оперативната програма;
- „приоритет“ означава един от приоритетите на стратегията, приета в контекста на Рамковата програма за подкрепа или в контекста на пакета за съдействие. За изпълнението на този приоритет се посочва финансовия принос от фондовете и другите финансови инструменти, както и съответните финансови средства, осигурени от страните – членки разпределени по специфицирани задачи за постигането им;
- „мярка“ означава средствата, чрез които приоритетите се въвеждат в продължение на няколко години, което позволява финансирането на операциите. Всяка схема за съдействие по смисъла на член 92 от Договора за Европейския съюз, както и всяка помощ предоставена от властите на страните – членки се определя като „мярка“;
- „операция“ означава всеки проект изпълнен от крайните бенефициенти на съдействието;
- „крайни бенефициенти“ са институции, държавни и частни фирми, които са отговорни за изпълнението на операциите. В случай на схеми за съдействие по смисъла на член 92 от Договора за ЕС, както и в случай на предоставяне на помощ от властите на страните-членки, за крайни бенефициенти се считат институциите, които предоставят помощта.

РЕГИОНИ, ОБХВАНАТИ ОТ ФИНАНСИРАНЕТО ПО СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

За определяне на регионите, към които ще бъде насочено финансирането по структурните фондове за постигането на приоритетните цели се прилагат следите критерии:

Цел 1: Регионите, обхванати от тази цел, следва да бъдат региони с изоставащо развитие, чийто БВП на човек от населението, на основата на дан-

ни за последните три години е по-нисък от 75% от средния за Общността показател.

За нуждите на финансовото съдействие по структурните фондове с оглед изпълнение на Цел 1 е необходимо съответната страна-членка да представи в Комисията **Регионален план за развитие**, който да включва:

- описание на текущата ситуация по отношение на диспропорциите и регионалното изоставане, мобилизираните финансови ресурси и основните резултати от предприетите операции през предшестващия програмен период в контекста на структурното съдействие получено от Общността, с отчитане на еволюцията на постигнатото;
- описание на подходяща стратегия за постигане на целите, дефинирани като приоритетни, както и на приоритетите на регионалното развитие, избрани като специфични цели, с количествени оценки, където това е възможно; предварителна преценка на очакваното въздействие, от гледна точка постигането на средно срочни икономически и социални изгоди, съответстващи на мобилизираните ресурси;
- преценка на въздействието върху околната среда на съответния регион и на въздействието на стратегията и структурните операции от гледна точка на устойчивото развитие на региона и на съвместимостта със законодателството на ЕС; структурните операции, предвидени в плана следва стриктно да съответстват на изискванията на Общността по опазване на околната среда;
- индикативен общ финансов разчет, сумиращ националните с финансовите ресурси от бюджета на Общността, необходими за всеки един приоритет на регионалното развитие в контекста на приетия план; посочване на планираната употреба на наличното по фондовете съдействие, съдействието от ЕИБ и други финансови инструменти при прилагането на регионалния план за развитие.

Страните-членки могат да представят и общ регионален план за развитие за всички свои региони, включени в списъка за съответния финансов период. В този случай, общия план следва да включва гореизброените елементи.

Разработените от страните-членки планове се представят на Комисията, която подготвя преценка доколко предложените планове са в съответствие с целите и разпоредбите на политиките на Общността. На основата на плановете и чрез консултации се разработват **Рамкови програми на съдействието** за структурни операции. Програмите следва да обхващат:

- развитие на целите, в количествен измерител, където е възможно;
- очакваният напредък през съответния период в сравнение с текущата ситуация;
- приетите приоритети за съдействие от Общността;
- процедурата за преценка, мониторинг и оценка на операциите, които ще бъдат предприети;
- формите на съдействие, индикативен финансов план, с посочване на размера и източника на финансовото съдействие;
- продължителността на финансовото съдействие.

Рамковата програма следва да осигури координираност на структурното съдействие с оглед постигане на целите в конкретния регион.

Цел 2 : Западащите промишлени области, попадащи под тази цел обхващат региони, гранични райони или части от региони, които като **териториална единица следва да отговарят на следните критерии:**

- средно ниво на безработицата, регистрирано през последните три години, да надвишава средните показатели за Общността;
- дялът на промишлената заетост в общата заетост, да бъде равен или да надвишава средния за Общността показател, през която и да е референтна година след 1975 година;
- да е регистрирано забележимо спадане на промишлената заетост в сравнение с избраната референтна година.

Съдействието от Общността може да се разшири и да обхване:

- прилежащи райони, удовлетворяващи горните критерии, както и райони, прилежащи на региони, попадащи под изискванията на Цел 1;

- градски общини, с ниво на безработица поне 50% над средния за Общността показател, които са регистрирали съществено намаление на промишлената заетост;
- райони, регистрирали съществена загуба на работни места през последните три години и изпитващи и или заплашени да претърпят подобна загуба в промишлени сектори от решаващо значение за тяхното икономическо развитие, включително загуба на работни места, предизвикана от промени в промишленото производство или в производствените системи с последващо сериозно влошаване на заетостта в съответния район;
- райони, особено промишлени райони с остри проблеми, свързани с възстановяването на изоставени промишлени обекти;
- други промишлени или градски райони, в които социално-икономическото въздействие от реструктурирането на риболовния сектор, оценено на основата на обективни критерии, оправдава финансовото съдействие.

При прилагане на посочените критерии, Комисията отчита и обстоятелството как националната ситуация по отношение на нивото на безработица, нивото на индустриализация и на промишлен упадък се сравнява със средните за Общността показатели.

Страните-членки, изхождайки от горните критерии предлагат на Комисията списък от райони, които от тяхна гледна точка следва да получат съдействие по смисъла на Цел 2 със съответната информация.

На основата на тази информация и на общите си преценки по представените предложения, както и отчитайки националните приоритети и конкретните ситуации, Комисията, чрез консултации със съответната страна-членка подготвя първоначален списък за три години на районите, които ще получат съдействие по смисъла на Цел 2. При подготовката на списъка и определянето на Рамковата програма на съдействието Комисията и страна-членка следва да осигурят концентриране на съдействието в районите, които са най-сериозно засегнати, на най-подходящото географско ниво с отчитане на конкретната ситуация в съответния район. За подготовката на Рамковата програма, страните-членки следва да представят своите

Регионални и социални планове за приспособяване, включващи:

- описание на текущата ситуация, мобилизираните финансови ресурси и основните резултати от предприетите операции през предшестващия програмен период в контекста на структурното съдействие получено от Общността с отчитане на еволюцията на постигнатото;
- описание на подходяща стратегия за постигане на целите, дефинирани като приоритетни, както и на приоритетите на приспособяването, избрани за съответните зони, с количествени оценки, за очаквания напредък, където това е възможно; предварителна преценка на очакваното въздействие, в това число върху работните места, от гледна точка на постигането на средно срочни икономически и социални изгоди, съответстващи на мобилизираните ресурси;
- оценка на ситуацията по отношение на околната среда в съответната зона и на ефекта върху околната среда от прилагането на стратегията и на структурните операции от гледна точка на устойчивото развитие и съвместимостта със законодателството на Общността;
- индикативен разчет, за планираната употреба на наличното по фондовете съдействие, съдействието от ЕИБ и други финансови инструменти при прилагането на плана.

След разглеждане на предложените планове Комисията определя дали съответстват на приоритетните цели и на разпоредбите на политиките на Общността и чрез консултации в рамките на „партньорството“ със страна-членка се приема **Рамкова програма на приспособяването за структурни операции**.

Програмата следва да обхваща:

- целите на приспособяването, в количествен измерител, където това е възможно;
- очакваният напредък през периода в сравнение с текущата ситуация;
- приоритетите, одобрени за съдействие от Общността;

- процедурите за преценка, мониторинг и последваща оценка на операциите, които ще бъдат предприети;
- формите на съдействието;
- индикативен финансов план с указване на размера и източника на съдействие;
- продължителността на съдействието.

Цел 3 и 4:

По отношение на Цел 3 страните-членки следва да представят на Комисията планове за операции за борба с дългосрочната безработица и за улесняване интегрирането в професионалния живот на младите хора и на тези, изложени на изолиране от пазара на труда. Тези планове, освен посочените по-горе описания на текущата ситуация и на подходяща стратегия, следва да посочват и очакваното съдействие от Европейски социален фонд, както и от други финансови инструменти;

По отношение на цел 4 страните-членки следва да представят планове за операции, насочени към улесняване адаптирането на работници от двата пола към промишлените промени и промените в производствените системи. Плановете следва да включват описание на текущата ситуация и евентуалните промени по отношение на работните места и професионалната заетост с акцент върху потребностите от първоначална и по-нататъшна квалификация; описание на подходяща стратегия за постигане на приоритетните цели; предприетите мерки за включване на компетентните власти и институции, определени от страните-членки на подходящо ниво при подготовката и прилагането на основните операции, характеризиращи плана; очакваното съдействие от Европейски социален фонд, както и от други финансови инструменти.

Представените от страните-членки планове по Цели 3 и 4 следва да диференцират информацията, отнасяща се до регионите, обхванати от Цел 1 и останалата територия. При представянето на плановете следва да се използват референции, основаващи се на специфичната обстановка, оказваща влияние върху нивото на активност или на заетостта на населението.

Комисията, след преглед на съответствието на предложените планове с приоритетните цели и разпоредбите на политиките на Общността разработва **Рамкова програма на съдействието, която обхваща посочените по предходните цели параметри.**

Цел 5 (б): Земеделските райони, извън попадащите под Цел 1 региони, получаващи съдействие по смисъла на Цел 5 (а) са тези, които се характеризират с ниско ниво на социално-икономическо развитие, оценено на основата на БВП на глава от населението и отговарящи на поне два от следните критерии:

- висок дял на селскостопанската заетост в общата заетост;
- ниско ниво на селскостопанските доходи, изразено в селскостопанската добавена стойност за селскостопанска работна единица;
- ниска гъстота на населението и/или тенденция към значително обезлюдяване.

Оценката за избираемостта на районите в съответствие с горните критерии следва да отчита и социално-икономическите параметри, които показват сериозността на общата ситуация в съответния район и тенденциите на развитие.

Финансовото съдействие може да се разшири и към земеделски райони с ниско социално-икономическо развитие, извън тези, обхванати от Цел 1, когато отговарят на един или повече от следните критерии:

- периферен характер на районите (или острови) по отношение на основните центрове на икономическа и търговска активност в Общността;
- „чувствителност“ на района към развитието на селското стопанство, в частност в рамките на реформата на общата селскостопанска политика, оценен на основата на тенденциите в селскостопанските доходи и размера селскостопанската работна сила;
- структурата на селскостопанските стопанства и възрастовата структура на заетата селскостопанска работна сила;
- въздействието, упражнявано върху околната среда и природата;

- ситуацията в планински райони и райони класифицирани като най-слабо облагодетелствани;
- социално-икономическото въздействие върху района, от реструктурирането на риболовния сектор, измерено чрез обективни критерии .

На основата на горните критерии и като се отчита принципа на концентрацията, страните-членки, следва да предложат на Комисията списък на райони, които по тяхна оценка следва да получат съдействие по смисъла на Цел 5 (б) и да представят на Комисията съответната информация. На основата на консултации със страните-членки Комисията изготвя списък на районите, избираеми за съдействие. При избирането на земеделските райони и при програмиране на съдействието по фондовете, Комисията и страните-членки следва да осигурят ефективно концентриране на съдействието в районите, страдащи най-много от сериозни проблеми на земеделското развитие.

Страните-членки следва да представят на Комисията своите **планове за земеделско развитие**, включващи посочените по-горе (по отношение на другите приоритетни цели за структурно съдействие) описания на текущата ситуация и на подходяща стратегия, оценка на ситуацията по отношение на околната среда, планираното използване на съдействие от фондовете, от ЕИБ и други финансови инструменти, както и взаимовръзката с последиците от реформата на общата селскостопанска политика и общата политика в риболовния сектор.

След преглед на предложените планове по отношение съответствието с определените цели на структурната политика и на разпоредбите на общите политики и чрез консултации в рамките на „партньорството“ Комисията, съгласувано със страната-членка изготвя **Рамкова програма на подкрепата на земеделското развитие** чрез структурни операции, която следва да обхваща параметрите, посочени за предходните цели.

КООРДИНИРАНост НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

Финансовото съдействие може да бъде предоставено еднократно за отделна мярка или структурна операция само от един структурен фонд. Отделните мерки или структурни операции могат да получат финансиране от структурните фондове или други финансови инструменти по отношение само на една от целите, дефинирани за периода.

Координирането на дейностите по различните фондове, както помежду им, така и с операциите на ЕИБ и на други финансови инструменти се извършва главно чрез:

- рамковите програми за съдействие;
 - многогодишни бюджетни прогнози;
 - интегрирани форми на съдействие, където това е препоръчително;
 - предварителни преценки, мониторинг и последващи оценки на структурните операции, извършвани по фондовете във връзка с всяка една от целите и в изпълнение на няколко цели на една и съща територия;
- Участието на бюджета на Общността при финансирането на структурни операции се диференцира в зависимост от:
- острота на специфичните (регионални или социални) проблеми, които следва да бъдат разрешени чрез структурни операции;
 - финансовия капацитет на съответната страна-членка, като се отчита относителния просперитет на страната и нуждата да се избегне прекомерно увеличение на бюджетните разходи;
 - специфичното значение на мерките от гледна точка на Общността;
 - специфичното значение на мерките от национална и регионална гледна точка;
 - специфичните характеристики на предлаганите за финансиране мерки.

РАЗМЕР НА ФИНАНСИРАНЕТО ПО СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

Размерът на участието на бюджета на Общността чрез структурните фондове е в следните граници:

- като общо правило, максимум 75 % от общата стойност и поне 50 % от обществените разходи в случаите на мерки, предприети в регионите, избрани за съдействие по смисъла на Цел 1;
- като правило, максимум 50 % от общата стойност и поне 25 % от обществените разходи в случаите на мерки, предприети в останалите региони;
- в изключителни случаи, 100 % от общата стойност за мерки, предприети по инициатива на Комисията за подготвителни проучвания и техническа помощ.

Размерът на участие на бюджета на Общността, предоставено по Фонд „Сближаване“ е 80 % до 85 % от обществените разходи, включително разходите, в рамките на административните или законодателни структури. Действителният размер на съдействието се определя в зависимост от вида на извършваните дейности.

Във всички случаи е необходимо съвместно финансово участие по структурните фондове и от националните бюджети

ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Европейския фонд за регионално развитие участва във финансирането на:

- (а) производствени инвестиции, позволяващи създаването или поддържането на работни места;
- (б) инвестиции в инфраструктури, в това число:
 - инвестиции в региони, определени като попадащи под смисъла на Цел 1, допринасящи за увеличаване на икономическия потенциал, развитието, структурното приспособяване на тези региони, включително, където е подходящо допринасящи за установяването и развитието на транс-европейските мрежи в областта на транспорта, телекомуникациите и енергийните инфраструктури;
 - инвестиции в региони, определени като попадащи под смисъла на Цел 2, отнасящи се до възстановяване на райони, страдащи от промишлен упадък и такива, чиято модернизация е предпоставка за създаване или развитие на икономическа дейност;
 - инвестиции в региони, определени като попадащи под смисъла на Цел 5(б), директно насочени към икономическа активност и създаване на работни места, различни от тези в селското стопанство, включително комуникационни инфраструктурни връзки и други, от които зависи развитието на подобни дейности;
- (в) развитие на местния, характерен за региона потенциал чрез мерки, които насърчават и подкрепят развитието на местни инициативи и дейности на малките и средни предприятия, включващи в частност:
 - съдействие за услуги на предприятията в това число в областта на управлението, пазарни проучвания и изследвания и услуги, преназначени за няколко предприятия;
 - финансиране трансфера на технологии, включително набирането и разпространението на информация и финансиране въвеждането на иновации в предприятията;
 - подобряване достъпа на предприятията до капиталовия пазар, включително чрез предоставянето на гаранции и дялово участие;
 - пряка помощ за инвестиции, когато не съществува никаква схема за помощи;
 - предоставяне на малки по размер инфраструктури;
- (г) инвестиции в региони, определени като попадащи под Цел 1, в областта на образованието и здравеопазването, допринасящи за тяхното структурно приспособяване;

- (д) мерки, допринасящи за регионалното развитие в областта на изследванията и технологичното развитие, отделно от мерките, свързани с операциите на пазара на труда и развитието на човешките ресурси;
- (е) производствени инвестиции и инвестиции в инфраструктури насочени към опазване на околната среда в съответствие с принципите на устойчивото развитие, когато тези инвестиции са свързани с регионалното развитие;
- (ж) дейности в контекста на регионалното развитие на ниво Общност, в частност по отношение на гранични райони между страни-членки;
- (з) мерки за подготовка, преценка, мониторинг и оценка

ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

Европейският социален фонд участва във финансирането на:

1. Всички дейности на ниво Общност, предприети в изпълнение на Цел 3 и насочени към:

- (а) улеснения за професионалната интеграция на безработните, изложени на перспективата от дългосрочна безработица, в това число:
 - квалификация, преквалификация, включително повишаване на основните умения, насочване и консултиране;
 - временна помощна заетост;
 - развитие на подходящи структури за квалификация, заетост и подкрепа, включително обучение на персонал и осигуряване издръжката на зависимите от него лица (членове на семейството);
- (б) улеснения за професионалната интеграция на млади хора, търсещи работа чрез описаните по-горе дейности, включително възможността за до две години или повече първоначална професионална квалификация и възможността за обучение, равностойно на задължителното образование в случаите, когато младите хора са на възраст да се включат в пазара на труда;
- (в) насърчаване интегрирането на лица, изложени на изключване от пазара на труда, чрез дейностите, описани по точка (а);
- (г) насърчаване равните възможности между мъжете и жените на пазара на труда, особено в тези работни сфери, в които жените са слабо представени, в частност за жени не притежаващи квалификация или завръщащи се на пазара на труда след отсъствие чрез прилагане на мерките описани по точка (а);

2. Всички дейности на ниво Общност, предприети в изпълнение на Цел 4, които са в съответствие с правилата на конкуренцията и допринасят за улесняване адаптирането на работници от двата пола, особено тези, заплашени с безработица поради производствени промени и промени в производствените системи, в това число:

- очакванията за тенденциите на пазара на труда и изискванията на професионалната квалификация;
- професионална квалификация и преквалификация, насочване и консултиране;
- съдействие за подобряване и развитие на подходящи системи за квалификация;

3. В регионите, обхванати от Цел 1, 2 и 5(б) финансовите операции по фонда са насочени към:

- (а) подкрепа за стабилното нарастване на заетостта, в частност чрез продължаване на квалификацията и чрез насочване и консултиране на работници от двата пола, особено тези от малките и средни предприятия, тези, заплашени с безработица, и тези лица, които са вече са загубили работата си, както и подкрепа за развитието на подходящи системи за квалификация, включително подготовка на инструктори и подобряване на службите по заетостта;
- (б) поддържане на човешкия потенциал в областта на изследванията, науката и технологиите, в частност чрез следдипломна квалификация и квалификация на кадри от двата пола, участващи в управлението на изследванията и технологиите.

4. Конкретно в регионите, обхванати от Цел 1 финансовите операции по фонда са насочени към:

- (а) укрепване и подобряване на системите за образование и квалификация, в това число чрез квалификация на учители и инструктори от двата пола и административен персонал, чрез насърчаване връзките между центровете за квалификация или висшите учебни заведения от една страна и предприятията от друга и финансиране на квалификацията в рамките на националните средни и висши образователни системи, които имат ясна връзка с пазара на труда, новите технологии или икономическото развитие;
- (б) принос към развитието, чрез квалификация на държавните служители, когато това е необходимо за прилагането на политиките за развитие и структурно приспособяване.

Финансирането по фонда може да бъде насочено към покриване разходите за:

- заплати и други разходи, както и издръжката и пътните разходи на лицата, ангажирани с изпълнението на гореизброените дейности;
- разходите за подготовка, изпълнение, управление и оценка на дейностите, финансирани по фонда;
- разходите за помощна заетост, предоставена по договореностите със страните-членки.

ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ И НАСОЧВАНЕ РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Фондът участва във финансирането на мерки за постигане на Цели 1, 5(а) и 5(б), насочени към:

1. Ускоряване приспособяването на селскостопанските структури в контекста на реформата на общата селскостопанска политика и постигане изпълнение на Цел 5 (а). Финансираните по фонда общи мерки могат да се отнасят до:

- съпровождащи пазарната политика мерки, допринасящи за възстановяването на баланса между производството и поглъщателната способност на пазара;
- мерки в подкрепа на доходите на фермите и поддържане на жизнени селскостопански общности в планините, хълмистите райони или най-малко облагодетелствани райони чрез предоставяне на селскостопанска помощ, като компенсации за природни бедствия;
- конкретни мерки за насърчаване установяването на млади фермери от двата пола;
- мерки за подобряване ефикасността на структурата на стопанствата, в това число инвестиции насочени към производствените разходи, повишаване на качеството, подобряване на условията за живот и работа на фермерите от двата пола и техните семейства, чиято основна дейност е във фермата, насърчаване, диверсификацията на дейностите във фермата, включително производство на нехранителни продукти, подобряване условията за здравето на животните, хигиената на животновъдството, както и запазване и подобряване на естествената природна среда;
- мерки за подобряване на пазарната реализация, включително реализацията на продуктите във фермата и преработката на селскостопанските и горски продукти, както и изграждането на асоциации на производителите;
- мерки за осигуряване на съдействие на фермерите за създаване на групиране на производството с оглед подобряване на производствените условия.

В допълнение към общите мерки, финансово съдействие може да бъде предоставено и за следните конкретни мерки:

- (а) конверсия, диверсификация, преориентиране и приспособяване на производствения потенциал, в това число производство на нехранителни селскостопански продукти;

- (б) насърчаване етикетирането за качество и инвестиране в качествени местни или регионални селскостопански или горски продукти;
- (в) в случаите, когато не е осигурено финансиране чрез Европейския фонд за регионално развитие в контекста на рамковите програми за съдействие, тогава чрез този фонд се осигурява финансиране за:
 - развитие и подобряване на земеделските инфраструктури, свързани с селскостопанското и горско развитие;
 - мерки за постигане на диверсификация, особено такива, осигуряващи многостранни дейности или алтернативни източници на доходи;
 - обновяване и развитие на селата и опазване и консервация на земеделското наследство;
- (г) препарцелиране на земеделски и горски стопанства и свързаната с това работа по условия, съвместими със съхраняването на природата и на естествената среда в съответствие със законодателството на страната-членка.
- (д) подобрения за личната или колективна земя и пасища;
- (е) иригационни мероприятия, включително обновяване и подобряване на иригационните мрежи и малки резервоари с оглед на по-рационалното използване на вода; създаване на колективни иригационни мрежи от съществуващите канали и създаване на малки иригационни системи, които не се снабдяват от колективните мрежи; обновяване и подобряване на отводнителните системи;
- (ж) насърчаване на инвестициите в туризма и занаятчийството, включително подобряване настаняването в селските стопанства;
- (з) възстановяване на селскостопанския и горски производствен потенциал, унищожен от природни бедствия и въвеждане на подходящи инструменти за предпазване, особено в крайните райони, изложени на рисковете от такива бедствия.
- (и) в случаите, когато не е осигурено финансиране по смисъла на придружаващите мерки приети с реформата на общата селскостопанска политика, се осигурява финансиране за:
 - развитие и експлоатиране на горите съгласно условията на законодателството на Общността относно схемите за развитие и оптимално използване на горите в земеделските райони на Общността;
 - опазване на околната среда, поддържане и възстановяване на природата;
- (й) развитие на селскостопански и горски консултантски услуги и подобряване на професионалната квалификация;
- (к) мерки на финансовия инженеринг за селскостопанския и горски бизнес и за бизнеса по преработката и реализацията на селскостопанските и горски продукти;
- (л) мерки в областта на селскостопанското и горско технологично изследване и развитие

2. Насърчаване на земеделското развитие и на структурното приспособяване на регионите, чието развитие е изоставашо в изпълнение на Цел 1:

В контекста на приноса си към постигане на Цел 1 фондът финансира мерки за устойчиво развитие на земеделската среда, включително развитието и укрепването на селскостопанските и горски структури и за поддържане, развитие и възстановяване на природната среда. Финансирането за региони определени, като попадащи под Цел 1 следва да обхваща най-вече мерки насочени към преодоляване изостаналостта на селскостопанските структури.

ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ФОНД „СБЛИЖАВАНЕ“

По същество, финансирането по фонда подкрепя онези страни-членки, които биха имали затруднения при изпълнение на изискванията за избягване на прекомерните бюджетни дефицити предвид участието в третата фаза на Икономическия и валутен съюз.

По фонда се финансират проекти, насочени към:

- опазване на околната среда, за постигане целите на член 130(r) на Договора за Европейския съюз, включително проекти в изпълнение на мерките, предвидени в член 130 (s) на Договора, в частност проекти, разработени в съответствие с приоритетите на политиката на Общността по опазване на околната среда;
- изграждане на транспортни инфраструктури от общ интерес, които са идентифицирани в рамките на насоките, дефинирани в член 129 (c) на Договора.

МОДЕЛ НА ПРОЕКТИ, РЕАЛИЗИРАНИ С ФИНАНСОВОТО СЪДЕЙСТВИЕ НА СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

В ОБЛАСТТА НА ЖП ТРАНСПОРТА

ГЪРЦИЯ

Железниците на Херкулес

Без значение какво беше времето в Гърция, преди да потегли на път между Атина и Солун (двата основни града в страната), човек непрекъснато чакаше линията да се освободи, тъй като беше единствена. Положението се подобри благодарение на разгърнатата програма, приложена на практика с помощта на Европейския съюз.

През 1989 г. цялата железопътна мрежа на страната беше еднолинейна и неелектрифицирана. И днес, гръцката жп мрежа, в своята цялост, остава слабо развита с 10% двойни линии, едва 3% електрифицирани и скорости сред най-ниските съществуващи. Въпреки всичко по линията Атина-Идомени беше постигнат значителен прогрес благодарение на инвестицията от 329 милиона екю за периода 1989-1993 г., от които 157 млн. екю – по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ERDF).

Именно така бяха построени 90 км. пътища с двойни линии, бяха подобрени сигнализацията и комуникациите по цялото протежение на линията (600 км.) и беше електрифициран участъкът Солун-Идомени (76 км.). Планините и реките, дори при положение, че красотата на пейзажа до голяма степен се дължи на тях, не само че не улесниха задачата, но наложиха и необходимостта от прокопаването на два километра тунели и строителството на два големи моста. Пътят остана еднолинеен единствено между Лианоклади и Домокос, където би трябвало да се прокопае 60-километров тунел: този херкулесовски труд би струвал почти толкова, колкото всичко останало.

Организацията на гръцките железници (OSE) купи с помощта на ERDF шест напълно оборудвани влака от типа „Интерсити“. Цялото това усилие позволи, към днешна дата, да се удвои броят на пътниците между Атина и Солун. Колкото до международния транспорт и преноса на стоки, конфликтът в бивша Югославия затруднява оценката. От гледна точка на околната среда, преминаването от мазут към електричество представлява предимство. Още повече, че се очаква забележимо намаляване на автомобилния трафик и на пътният транспорт по тази отсечка. От гледна точка на разкриване на нови работни места, инвестиционната програма, подкрепяна от ERDF, позволи създаването на 11 000 временни работни места във фазата на строителство, а броят на произтичащите от тях постоянни работни места се изчислява на около 7 000 във всички звена, свързани с развитието на ж.п. и комбинирания транспорт.

Между 1994 и 1999 г. беше получен втори инвестиционен транш, на обща стойност 490 млн. екю, 294 от които – от ERDF. Той ще позволи модернизацията на трасето Атина-Солун, което, до 2000 г., ще бъде 88% съоръжено с втора линия. Продължителността на пътуването по отсечката, която беше 7 часа през 1989 г. и е сведена до 5 часа и 20 мин. понастоящем и би трябвало да спадне до около 4 часа, а скоростта да достигне до 200 км/ч. Трябва да се закупят и транспортни средства (15 локомотива), да бъдат компютризирани гарите и системата за резервации, да се обновят халетата за поддръжка.

Във връзка с програмата, някои други проекти ще получат – посредством Фонд „Сближаване“ – помощ от Общността от порядъка на 450 мл. екю. Те ще допринесат за удвояването на капацитета на линията Атина-Солун и ще спомогнат за подобряването на състоянието на второстепенните линии.

За да се даде нов подтик на програмата, се учредява ново анонимно дружество, филиал на OSE – ERGOSE. То ще ръководи работата с помощта на мениджър, избран на европейско ниво.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Модернизация на жп ос Атина-Солун-Идомени

Обща стойност: 329 млн екю
Помощ на общността:
157 млн екю (1989-1993 г.)

За контакти:

Organisme des Chemins de Fer
Helléniques (OSE)
1-3, rue Karolou
GR-104 37 Athène
Факс: (0030-1) 524-28-78

В ОБЛАСТТА НА АВТОМОБИЛНИЯ ТРАНСПОРТ

ИСПАНИЯ

Развитие и структуриране на мрежата от безплатни магистрала

За да успее да вземе завоя към Общия пазар при подходящи условия, Испания реши да си създаде мрежа от безплатни магистрала, която да издържа на сравнения в европейски план. С помощта на ERDF беше създадена и реализирана широкообхватна програма, изискваща инвестиции с безпрецедентен обем.

Пътят е основен инструмент на регионално развитие, особено в Испания – страна, характеризираща се с особено неравномерно разпределение на населението и богатствата. Именно по път се разпространяват стоките и услугите по протежение на цялата територия.

През 1986 г., след прехвърлянето на компетенции на автономните общности, пътната мрежа от първостепенно за държавата значение възлизаше на 18 526 км. главни пътища и 1 698 км. платени магистрала или, в пропорционално отношение, едни от най-ниските показатели на кв. км. в Европа (редом с Португалия и Гърция) и още по-ниски по отношение на прогнозите за увеличение на трафика. А по онова време на интензивно развитие на икономическата конюнктура, на хоризонта на 1992 г. се очертаваха поредица събития, пораждащи изключително висок трафик – завършването на Общия пазар, Световното изложение в Севилия, Мадрид – културна столица и Световния ски-шампионат в Гранада. Министерството на строителството се залови с безпрецедентна по рода си програма за развитие и структуриране.

Преследваха се три вида цели: да се отговори на нарастващото търсене в областта на трафика и транспорта; да се подобрят комуникациите между районите и да се подобри включването на пътищата в естествената и социалната среда. С приетите крупни програми, към съществуващите вече 483 км. безплатни автомагистрала се добавиха нови 3 250 км. Осъществената мрежа е съставена понастоящем от 15 транспортни коридора, оформящи двойна конфигурация: радиална с магистрала, тръгващи от Мадрид в седем посоки, и коаксиална, позволяваща връзката между периферните райони.

Общият размер на инвестицията беше изключителен: 1 240 000 милиона песети. Испанската държава не беше в състояние да осигури сама проекта. Обърна се към Европейския съюз, към ERDF, във връзка с някои участъци от общностен интерес, а именно: магистралните отсечки Мадрид-Бургос, Мадрид-Сарагоса, Мадрид-Севиля и Бургос-Валядолид-Тордезияс. Подборът на проектите, които получиха финансиране от Общността беше извършен на основата на обективни критерии, като нивото на предоставяните услуги и неговото отражение върху предоставянето на услугите. Решението на Общността през ноември 1988 г. за периода 1989-1993 г. ERDF да участва с половината от пълния размер на инвестициите по Националния план от общностен интерес (PNIC), изчислени на 135 752 милиона песети.

Дейностите имаха за цел да подобрят достъпа до някои райони с не толкова добра инфраструктура. Огромният обект доведе до създаването на 45 000 временни работни места. Успоредно с Националния план автономните общности и областите осигуриха модернизирването на регионалните и местните пътища с помощта на регионалните планове, финансирани също така и от ERDF. Днес усилието продължава с помощта на субсидиите, предоставяни от Фонд „Сближаване“.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Развитие и структуриране на мрежата от безплатни магистрала

Обща стойност:
7803 млн екю

Помощ на общността:
427 млн екю
(PNIC, 1989-1993 г.)

За контакти:

Ministerio de Obras Publicas
Direccìon de Planificaciòn
Territorial
Paseo de Castellana 67
E-28071 Madrid
Факс: (0034-1) 597-50-14

В ОБЛАСТТА НА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИТЕ

ИРЛАНДИЯ

Ерата на телекомуникациите

Ирландия е разположена в най-западния край на Съюза и е твърде отдалечена от европейските си партньори. Несравнимото качество на живота в нея и непокътнатата ѝ околна среда са предимства, които биха довели инвеститорите. Въпреки всичко, законите на пазарната икономика могат да превърнат огромните пространства в зелен затвор... За да избегне изолацията, като продължава да развива своите зачитащи прородата дейности, Ирландия съсредоточава инвестициите си в телекомуникациите, пощенската инфраструктура и транспорта.

Периферното разположение на Ирландия тежи на всички сектори на икономиката: трудно и скъпо е пренасянето на стоките към континенталните пазари, а енергията е с особено висока стойност. Именно това наложи борбата с изолацията като център на икономическата стратегия. Ирландското правителство и „Телеком Айриън“ се ангажираха да инвестират 1,7 милиарда ирландски лири за период от десет години с цел създаване на изключително атрактивна телекомуникационна инфраструктура с една от водещите в европейски мащаб системи. Усилието беше съчетано с грижата по модернизирването на пощенската система.

Общността даде своята подкрепа на стратегията с увереността, че една водеща телекомуникационна система е в състояние да компенсират недостатъците от отдалечеността и да подпомогне икономиката. Ударението падна най-вече върху производствените дейности, които непрекъснато се обръщат към водещите технологии – информатиката и фармацевтиката. В националната икономика тези сфери на дейност играят непрекъснато нарастваща роля.

Резултатът от финансовата подкрепа на това усилие: близо 70% от мрежите днес са дигитализирани, което е най-високият за Съюза процент. Все пак, в определени предприятия, продължава да съществува незадоволена потребност от услуги. Днес ресурсите се насочват към повсеместното налагане на цифровите системи. На първо време, усилията са насочени към основните градски центрове като Дъблин, Корк, Лимерик, Слайго, Уотърфорд, Дъндалк и Трейли.

Граничният район на Ирландия, изоставен отдавна що се отнася до инвестиции и достъп до него, е периферен район в страна, която също е с периферно разположение. Поради това европейската програма INTERREG също се насочи към телекомуникационната мрежа. Целта на програмата беше да се укрепят връзките със Северна Ирландия, за да се развие сътрудничеството в областта на сделките и образованието и да се подобри предлагането на икономически дейности по места. Пълният размер от инвестиции възлиза на 1 100 милиона екю до края на века (или 180 милиона лири годишно). Националният дял е много солиден, но европейското финансиране е жизнено важно за определени области, като комуникациите, нарастващото използване на оптични кабели и разширяването на обхвата на мобилните телефонни централи. Секторите, считани за печеливши, се финансират пряко от Телеком Айриън.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Подобряване на телекомуникационната мрежа в Ирландия

Помощ на общността:
31,7 млн екю (1994-1999 г.)

За контакти:

Telecom Eireann
Saint Stephen's Green
IRL-Dublin 2
Факс: (00353-1) 478-37-17

В ОБЛАСТТА НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

БЕЛГИЯ – ТЪРНХОУТ

Търсят се малки и средни предприятия със световни амбиции

В район Търнхоут, Кампин, се опитват да развият алтернативни на традиционната промишленост дейности. За да се насърчи износът, осъществяван от малките и средни предприятия (МСП), Регионалната търговска камара допусна съществуването на „свръх“-инициатива.

През 1989 г. на района Търнхоут се падаха 7% от износа на цялата област Фландрия. Повече от 80% от сертификатите за произход, издавани от Търговската камара в Кампин на износители от областта, отиваха в големите компании, до такава степен, че МСП от района едва успяваха да съберат 1,3% от износа на Белгийско-люксембургския икономически съюз. Освен това, износът на малките предприятия беше свързан предимно с традиционните производства.

Въпреки всичко МСП играят важна икономическа роля в района. Нека си послужим с пример: тези с по-малко от 50 работни места осигуряват 38% от пълния брой на предлаганите работни места в района Търнхоут, което надвишава средния национален показател (35%).

Това положение на нещата подтикна Търговската камара в Кампин да положи началото на проект, целящ да повиши относителния дял на местните МСП в рамките на международния пазар. Ставаше въпрос да им се окаже индивидуална професионална помощ в областта на износа.

Проектът започна с насърчителна кампания: раздаване на листовки, обяви в местни средства за осведомяване и афиши. Успоредно с това, в рамките на провеждащите се форуми на предприятия редица ръководители на МСП представиха успехите си в областта на износа. Поредицата консултативно-образователни семинари дадоха възможност на заинтересованите МСП да бъдат въведени в методите на вътрешната организация, да подготвят своя износ с помощта на предварителна преценка на капацитета, да подложат на преглед собствените си граници на печалба и себестойност на труда и да открият пътища за набавяне на информация за пазарите в чужбина и за подобряване на имиджа и маркетинга им.

Тези семинари послужиха и за набелязване на МСП, способни да реализират по най-добрия начин на „пакет от мерки“, включващи консултации, преценка и индивидуални съвети. Веднъж набелязани, тези дружества се канят на по-задълбочени разговори с експерти от областта на икономиката и маркетинга, за да се проучат възможностите за подобряване на техните изяви. Тази консултантска услуга предвижда използването на набраната в хода на предишната фаза информация с цел разработване на план за насърчаване на износ. Планът включва изработването на износен бюджет, преценка, набелязване на панаирите за износни стоки и оказване на помощ при търсенето на пазари, както и по време на периода на налагането по тези места.

Проектът се подкрепя от Европейската общност и се вписва в глобалната стратегия за социално-икономическо развитие на Търнхоут. Той се допълва с плана за развитие на транспортния сектор в района (между всички останали и този за строителство на складове в Меер) и на плана за изграждането на център за обучение, предлагащ на транспортните фирми лекции в областта на износа. Развитието на телекомуникационните инфраструктури също създава по-благоприятни условия за МСП, занимаващи се с износ.

В ядрото на пилотната-група, обхващаща 600 МСП с численост до 50 човека, броят на участващите в проекта дружества нарасна от 125 през първата година на 393 – три години по-късно.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Подпомагане на износа на продукция на МСП по места.

Обща стойност: 705 507 екю
Помощ на общността:
307 658 екю

За контакти:

Export Kempen
Kleinhoestraar 5
B-2440 Geel
Факс: (0032-14) 57-00-28

БЕЛГИЯ – ЛИЕЖ

Лъчението на едноместно МСП

Все още нищо не е постигнато, когато в края на 1992 г. господарят Гуфо и Паулус, съответно – търговски служител и инженер в многонационална компания, почукват на вратата на Европейския център за инициативи и обновяване (CEEI) в Лиеж и SOCRAN (Дружество за създаване на нови родове дейност) с искане за помощ при откриването на МСП.

На чертежите им – оригинален проект за създаване на уред за промишлена радиография, проект, който предприятието им не беше приело поради твърде ограничения пазар на особено специфичния продукт. А в главата им – убеденост, способна, подобно на рентгеновите лъчи, да мине през редица препятствия, само и само да получи подходяща подкрепа.

Подкрепата ще дойде от CEEI-SOCRAN, под формата на работни помещения и услуги от общ характер, на помощ при разработването на бизнес план, на професионално съдействие при разработването на проекта (дори по линия на университета) и на участие на FAIR – фонд за отпускане на първоначален капитал, създаден с помощта на Европейската комисия – в уставния капитал на новото предприятие: 3 милиона белгийски франка от FAIR при общ размер на първоначалния капитал от 11 милиона и 5 милиона днес при общ капитал от 15 милиона. За дяловете на FAIR се предвижда опция за изкупуване след осем години в продължение на пет години: гъвкава формула, даваща шанс на един осъществим проект. Към това се добавя и заем от около 10 милиона белгийски франка от областта Валония.

Още със създаването Индъстриал Контрол Машинс (ICM) се заема с производството на новия уред, наричан SITE-X – преносим генератор на рентгенови лъчи, предназначен за проверка на заварките по петролопроводите и резервоарите за складиране. Поставен вътре, SITE-X излъчва рентгенови лъчи, насочени към фотографски плаки, сложени отвън; след това се анализира изображението. В случая на петролопровода уредът се премества по тръбата от теглещ робот. Всичко се управлява дистанционно. SITE-X трансформира стандартното напрежение в напрежение от 300 000 волта, за да излъчи 1-2% рентгенови лъчи, останалото се изразходва в калории, който уредът е проектиран да изпусне напълно.

Конкуренцията е съвсем слаба, тъй като SITE-X се отличава с малкия си размер и тегло и със 100%-ия си ритъм на работа, докато останалите апарати постигат едва 50% поради задължителните спириания за охлаждане. Беше пуснат в продажба през 1995 г. и тридесетина уреда бяха продадени още същата година, забележителен за отрасъла факт. ICM се надява да се справи два пъти по-добре с оборот, изчисляван на 40 милиона белгийски франка. Освен петте човека работещи в ICM, трябва да се отбележи, че за всеки произвеждан генератор се полагат около стотина часа труд по изработването на заготовки, с по-голямата си част в района, който извлича ново богатство и се сдобива с предимството на конкурентноспособността на тази дейност от областта на водещите технологии.

Основната трудност се състоеше в изработването на прототипите, което продължи 26 вместо предвидените 12 месеца. Професионалният опит на двамата предприемачи и познанията им за пазара представляваха добри залози. Дали щяха да им стигнат без SOCRAN? Създадено преди десет години, то е помагало на 300 МСП годишно, 45% от които не съществуваха през 1985 г., и е допринесло за създаването на хиляда работни места в нови области, половината в новооткрити предприятия. То събира 19 обществени и частни акционера в руслото на общото усилие за преодоляване на икономическия заник на областта, подпомагано от Европейската общност. Именно SOCRAN доведе до участието на последната в FAIR (днес в размер на 4%). Благодарение на съвкупността от услуги (вкл. настаняването на младите МСП, обучението) CEEI в Лиеж помага на предприемачите не само да пуснат проекта си „по тръбопровода“, но и да проверят заварките по него.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Подпомагане на новаторски проекти за МСП в областта на промишлеността

Годишен бюджет на SOCRAN: 1,3 милиона екю, от които 50% от ЕС и област Валония

За контакти:

CEEI SOCRAN
Parc scientifique du Sart-Tilmar
Avenue Pré-Aily
B-4031 Angleur-Liège
Факс: (0032-41) 67-83-00

В ОБЛАСТТА НА ОБУЧЕНИЕТО И КВАЛИФИКАЦИЯТА

ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО – МЪРСИСАЙД

Обектите водят до разкриване на работни места

Пътеки на интеграцията (Pathways to Integration): отговор на тежката липса на работни места, тегнеща над множество жители на Мърсисайд и пречища на личното им благосъстояние, както и на развитието на обществото. Обектите („pathways“) трябва да позволят на маргинални личности и групи от хора да очертаят своя собствен път към работата, да повишат професионалните им качества и да им позволят да се интегрират попълно в района, в който живеят.

Жителите на Ливърпул отдавна се славят с острия си и изобретателен ум. Само в областта на транспорта градът пусна по релси първия пътнически влак в света, пръв въведе електрическия локомотив и влака на въздушна възглавница. В областта на медицината, списъкът е не по-малко внушителен: използване за първи път на рентгеновите лъчи за целите на медицинската диагностика, най-старото медицинско училище по тропически болести и ветеринарна медицина, първата педиатрична болница и т.н. Ливърпул има своите области, донесли му световна известност, области, в които е неадминат,; техническите нововъведения и комуникациите, търговските сделки, спорта и развлеченията.

Действителността днес обаче е доста по-непривлекателна: икономически показатели далеч под средните за страната, драматичен процент на инфлация, свръхнаселеност, която разрушава градската тъкан, жилища с посредствени качества и др... Социалното разделение става все по-ясно изявено с всеки изминал ден, а прослудутите динамични промени остават само спомен. „Pathways to Integration“ е проект, подкрепян от Европейския съюз, целящ да се развие личната инициатива в кварталите на Мърсисайд. Жителите установяват най-напред дълбоките причини за техните трудности, след което опитват да придобият нова квалификация и да намерят работа.

В тридесет и осем зони, групирани в осем общини, живеят половин милион жители, които са включени в проекта. Процентът на безработица там варира между 30 и 40% от активното население, а жизненото ниво е много ниско. В една от зоните, в Къркби, е разположен Центърът за ресурси и развлечения на Ноусли (Play and Resource Centre), предлагащ серия услуги като подготовка, персонализирана помощ, организирани инициативи и др... Проектът е бил вдъхновен от метода „Pathways“. Сред предлаганите услуги е гледането на деца – то е финансово изгодно и търсенето е много голямо. Позволява на майките да работят или да се запишат в някаква форма за получаване на квалификация, а на жените, които вече са си намерили работа – да получат общопризнатата подготовка: първата стъпка към повисоката и същевременно по-конкурентна професионална квалификация.

Редица дейности имат за цел да развият социални и общински проекти. За тази цел центърът получава дарения от местните предприятия (офисоборудване и различни видове техника) и ги разпределя между местните групи, които имат нужда от тях. Две вечери седмично около 200 младежа от квартала посещават центъра, организиращ спортни, образователни и развлекателни мероприятия.

Борсата на Възможностите (Opportunities Shop) на Дингъл, в ливърпулския квартал Токстет, е наскоро обновен многофункционален център, който обединява предприятия от общината, предлага обучение, разполага със служба за предлагане на работа и съвети. Квалифициран персонал, разполагащ с бюджет ad hoc, предлага помощ на търсещите работа, квалификационни и преквалификационни курсове, съвети за изграждане на предприятия и поливалентна служба за подпомагане на МСП.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Pathways to Integration

Обща стойност:

272 милиона екю

Помощ на общността:

125 милиона екю

За контакти:

Government Office for

Merseyside Graeme House

Derby Square

UK-Liverpool L2 7SU

Факс: (0044-151) 224-64-72

В ОБЛАСТТА НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА И ТЕХНОЛОГИИТЕ

ГЪРЦИЯ – КРИТ

Научно-технологически парк

Крит, разположен в открито море, под южното крайбрежие на Гърция, се радва на стратегически важно място в Източно Средиземноморие. За да подкрепи развитието на критските предприятия и да подобри регионалния имидж на острова, група личности от една фондация за изследвания вземат решение да създадат, с помощта на Европейската общност, технологически парк в Хераклион, основен център на острова.

За първи път идеята се споменава през 1988 г. от членовете на Фондацията за наука и технологии (FORTH), един от най-реномираните в Европа гръцки изследователски институти. През декември 1993 г. за управление на проекта се създава мениджърско дружество с първоначален капитал от 40 милиона драхми. Основната цел е да се изгради институт, който да осъществява изследователска дейност, да бъде подходяща връзка с останалата част от света и да има водеща роля в технологическото развитие на района.

Основната задача на STEP-C, новия Научно-технологически парк, е да разпространява натрупаното от университетските и другите институти познание, с цел създаване на трети полюс за развитие на острова, редом с традиционните земеделски и туристически дейности. Паркът е ръководен от динамичен екип, съставен от специалисти в различни научни и търговски области. Тези научни, технически и дидактически компетенции биха могли да се съчетаят с останалите предимства на Крит: природна красота, мек климат и разположение в близост до Източното Средиземноморие. С динамичното и творческо използване на предимствата STEP-C създава оптимални условия за насърчаване развитието на новите икономически дейности и стимулиране на местната икономика.

Наскоро STEP-C положи значителни усилия за представянето на резултатите от изследванията (продукция и услуги) от различните отрасли на пазара. Прояви изключителна активност в развитието на различни начинания за пренос на технологии и взе участие в редица европейски мрежи (Anette-SPRINT, RTO's, RTC7...).

Днес STEP-C сътрудничи на множество обществени и частни организации. Предлага услуги на двадесетина предприятия-членки и на редица други асоциирани членове. Дружествата, някои от които наскоро бяха открити наново в рамките на обекта, а други се преместиха от различни райони на Крит, за да се установят в Парка, покриват широка гама технологически области, както и някои функции по търговска подкрепа. Основните застъпени отрасли са информационните технологии, микроелектрониката и връзката ѝ с приложението на лазера, прототипи на медицинско оборудване, информационни мрежи и телематика, както и регионални индустриални дейности, като керамиката и пластиката. Паркът се опитва да привлече и други малки динамични предприятия, свързани най-вече с характерни за околната среда на Крит области (като слънчевата енергия, например).

STEP-C е разположен в местност, предлагаща прекрасна гледка към морето, планината Ида и търговския център, разположен в близост до Хераклион. Във връзка с нарастващото търсене се предвижда скорошно разширяване на Парка с още 15 хектара, принадлежащи на Критския център за изследвания. С цел подпомагане на националните и международните си контакти, STEP-C използва мрежата FORTHnet SA – на едно от дружествата-членки, управляващо контактите си посредством Интернет и други услуги. Всичко това превръща научно-техническия парк в Хераклион в средно-ресурс, което вече не може да бъде подминато в областта на изследванията, свързани с водещите технологии.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ

Parc technologique et scientifique d'Heraklion

Обща стойност: 2,2 млн екю

Помощ на общността:

1,65 млн екю

За контакти:

STEP-C

P.O. Box 1447 Heraklion

GR-71110 Crête

Факс: (0030-81) 39-19-06